

การถอดความรู้จากการเข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
วันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2567

กิจกรรมที่ 4: โครงการจิตอาสา

ณ ชุมชนหัวโค้ง ถนนอาจณรงค์ แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ

การป้องกันไข้เลือดออก

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับไข้เลือดออก

- ไข้เลือดออกเกิดจากไวรัสเดงกี (Dengue virus) ซึ่งมี 4 สายพันธุ์ (DEN-1, DEN-2, DEN-3, DEN-4)
- มียุงลาย (Aedes aegypti) และยุงลายสวน (Aedes albopictus) เป็นพาหะ
- พบมากในช่วงฤดูฝนที่มีน้ำขังเหมาะแก่การเพาะพันธุ์ของยุง
- อาการของโรค ได้แก่ ไข้สูงเฉียบพลัน ปวดศีรษะ ปวดกล้ามเนื้อ ผื่นขึ้น มีเลือดออกตามผิวหนังหรืออวัยวะภายใน
- ไม่มีวัคซีนป้องกันที่สามารถใช้ได้อย่างแพร่หลาย วิธีที่ดีที่สุดคือการป้องกันไม่ให้ถูกยุงกัด

2. มาตรการป้องกันไข้เลือดออก

2.1 การกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุง

- "3 เก็บ 3 โรค": เก็บบ้านให้สะอาด เก็บขยะให้ถูกต้อง เก็บน้ำให้มิดชิด
- ใช้ทรายอะเบทใส่ลงในภาชนะเก็บน้ำเพื่อลดการเจริญเติบโตของลูกน้ำยุงลาย
- กำจัดแหล่งน้ำขัง เช่น แจกัน จานรองกระถางต้นไม้ ยางรถยนต์เก่า

2.2 การป้องกันไม่ให้ถูกยุงกัด

- ใส่เสื้อผ้าที่ปกปิดร่างกาย เช่น เสื้อแขนยาว กางเกงขายาว
- ใช้โลชั่นหรือสเปรย์กันยุงที่มีสาร DEET หรือ IR3535
- นอนในมุ้ง หรือห้องที่มีมุ้งลวดป้องกันยุง

2.3 การเฝ้าระวังและแจ้งเตือน

- หากพบผู้ป่วยต้องรีบแจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเพื่อป้องกันการระบาด
- ติดตามข่าวสารจากหน่วยงานด้านสุขภาพเกี่ยวกับสถานการณ์การระบาดของไข้เลือดออก
- การใช้ความรู้ด้านสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการประชาสัมพันธ์และป้องกันไข้เลือดออก

3. การนำความรู้ด้านสังคมมาใช้

- ใช้เครือข่ายชุมชน เช่น อสม. หรือแกนนำชุมชนในการกระจายความรู้
- จัดกิจกรรมรณรงค์ทำความสะอาดและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงร่วมกับประชาชน
- ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม เช่น การตั้งกลุ่มอาสาสมัครกำจัดยุงลายในพื้นที่

4. การใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- การใช้สารชีวภาพ: เช่น การใช้ปลากินลูกน้ำ หรือการใช้เชื้อแบคทีเรีย *Bacillus thuringiensis israelensis* (Bti) เพื่อควบคุมลูกน้ำยุงลาย
- การพ่นหมอกควันและละอองฝอย: ใช้สารเคมีกำจัดยุงเฉพาะพื้นที่ที่มีการระบาดของ
- การพัฒนาเครื่องดักยุงไฟฟ้า: เช่น เครื่องดักยุงที่ใช้แสงยูวีดึงดูดยุงให้ติดกับดัก

5. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประชาสัมพันธ์

- สื่อโซเชียลมีเดีย: สร้างเพจหรือกลุ่ม Facebook, LINE หรือ TikTok เพื่อเผยแพร่ความรู้
- การใช้แอปพลิเคชันและเว็บไซต์: เช่น แอปฯ ตรวจสอบจุดเสี่ยงไข่เลือดออกของกรมควบคุมโรค
- QR Code และ Infographic: ออกแบบอินโฟกราฟิกให้เข้าใจง่ายและแจกจ่ายผ่าน QR Code
- ระบบแจ้งเตือนทาง SMS หรือ LINE Official: แจ้งเตือนประชาชนในพื้นที่ที่มีการระบาดของไข่เลือดออก

สรุปและข้อเสนอแนะ

- การป้องกันไข่เลือดออกต้องใช้ความร่วมมือจากทุกฝ่ายในชุมชน
- การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยให้การเผยแพร่ความรู้และติดตามสถานการณ์โรคมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้สามารถช่วยลดจำนวนลูกน้ำและยุงลายได้อย่างยั่งยืน
- ควรมีการติดตามและประเมินผลของมาตรการที่นำมาใช้เพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อมูลโดย สโมสรนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน

นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาในครั้งนี้ จะได้รับการพัฒนาใน ทักษะศตวรรษที่ 21 หลายด้าน ได้แก่:

1. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation Skills)

1.1 การคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving)

- นักศึกษาได้ฝึก การวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพของชุมชน และหาแนวทางป้องกัน ใช้เลือดออกอย่างเป็นระบบ
- มีการเรียนรู้ การใช้ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์ เช่น การควบคุมลูกน้ำยุงลายด้วยสารชีวภาพ และการพ่นหมอกควัน

1.2 ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity & Innovation)

- นักศึกษาได้ฝึกออกแบบกิจกรรมรณรงค์ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน แม้จะยังไม่มี การใช้สื่อดิจิทัล
- มีศักยภาพในการพัฒนา เครื่องมือที่ทันสมัยขึ้น หากนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย

1.3 การทำงานเป็นทีมและการทำงานร่วมกัน (Collaboration & Teamwork)

- นักศึกษาได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม และประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่น เช่น อสม. และ ชุมชน
- ฝึกการแบ่งหน้าที่ เพื่อให้การรณรงค์มีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (Information, Media & Technology Skills)

2.1 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT Literacy) - ข้อเสนอแนะ

ปัจจุบัน นักศึกษายังไม่ได้ใช้ระบบไอที อินโฟกราฟิก หรือวิดีโอคลิป ในการประชาสัมพันธ์และ ป้องกันไข้เลือดออก ซึ่งสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้โดย:

- สร้างอินโฟกราฟิก ที่ให้ข้อมูลสั้น กระชับ เข้าใจง่าย และเผยแพร่ผ่านโซเชียลมีเดีย เช่น Facebook, LINE หรือ TikTok
- จัดทำคลิปวิดีโอสั้น (ไม่เกิน 1 นาที) เพื่อรณรงค์ เช่น การสาธิตวิธีการกำจัดลูกน้ำยุงลาย หรือวิธีใช้ทรายอะเบท
- พัฒนาแอปพลิเคชันหรือแพลตฟอร์มแจ้งเตือน เพื่อแจ้งข้อมูลพื้นที่เสี่ยงไข้เลือดออกให้ ประชาชนในชุมชน
- ใช้ QR Code เพื่อนำไปสู่ข้อมูลเพิ่มเติม เช่น เอกสารออนไลน์หรือเว็บไซต์ของกรม ควบคุมโรค

การนำระบบไอทีมาใช้จะช่วยให้การรณรงค์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น เข้าถึงคนรุ่นใหม่ได้ ง่าย และสร้างผลกระทบในวงกว้าง

3. ทักษะชีวิตและอาชีพ (Life & Career Skills)

3.1 ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบ (Leadership & Responsibility)

- นักศึกษาได้เรียนรู้บทบาทของผู้นำชุมชน โดยต้องประสานงานและร่วมมือกับคนในพื้นที่
- มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน ฝึกการทำงานแบบมีความรับผิดชอบ

3.2 การมีจิตอาสาและความรับผิดชอบต่อสังคม (Civic Literacy & Social Responsibility)

- กิจกรรมนี้ช่วยปลูกฝังจิตสำนึกเรื่อง การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสังคม
- นักศึกษาได้มีโอกาสลงพื้นที่จริง เห็นปัญหาจริง และสามารถพัฒนาแนวทางแก้ไขที่ตรงจุด

4. ทักษะการสื่อสาร (Communication Skills)

4.1 การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Effective Communication)

- นักศึกษาได้ฝึกการ ให้ความรู้กับชุมชนในภาษาที่เข้าใจง่าย
- การพูดคุยและประสานงานกับชุมชนช่วยให้พัฒนาทักษะ การสื่อสารระหว่างบุคคล

สรุปและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- กิจกรรมนี้ช่วยให้นักศึกษาได้รับทักษะรอบด้าน ทั้งด้านการคิดวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม และการสื่อสาร
- อย่างไรก็ตาม นักศึกษายังไม่ได้ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเต็มที่ เช่น อินโฟกราฟิก วิดีโอ สั้น หรือ QR Code ซึ่งสามารถปรับปรุงให้ดีขึ้นได้
- แนะนำให้มีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้มากขึ้น เช่น การพัฒนาแอปพลิเคชัน หรือระบบแจ้งเตือนผ่าน LINE Official ของชุมชน
- ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลดิจิทัล เช่น การใช้ AI หรือข้อมูลภูมิสารสนเทศ (GIS) เพื่อวางแผนการกำจัดขยะที่แม่นยำยิ่งขึ้น

ข้อมูลโดย สโมสรนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน